

Het

loopt

in de

miljoenen

Hoe partners met een eigen
bedrijf samen de financiering
en vermogensopbouw kunnen
regelen

Concept

© www.flip.nl

Inhoudsopgave

	pagina
De ontwikkeling van het vermogen	4
Interview Els Kim-Meijer: 'Het regelmatig bijstellen van de afspraken kan veel ellende voorkomen'	6
De geldbron	10
Interview Gezina Middag: 'Veel besluiten bij ons gaan gevoelsmatig'	12
Koude kermis	14
Meer informatie	15

Opmerking van de redactie

De brochure is vooral geschreven voor de partner van de ondernemer, die in de tekst met u wordt aangesproken. Maar natuurlijk is deze brochure voor beide partners van belang en kan het zijn dat u de tekst vanuit de andere positie moet lezen. De informatie in deze brochure is op een toegankelijke manier gepresenteerd in een populaire, beknopte schrijfwijze. De redactie streeft geen inhoudelijke juridische compleetheid na.

Voorwoord

Wie verder wil in de landbouw moet investeren. Voor het beginnen of runnen van een agrarisch bedrijf is veel kapitaal nodig. Met investeringen in huisvesting, grond of inrichting zijn al gauw tientallen tot honderdduizenden euro's gemoeid. Om aan geld te komen doe je een beroep op de bank. De bank wil zoveel mogelijk zekerheid en kijkt naar alle inkomsten, zekerheden en privékapitaal, zoals de woning.

Wat heel belangrijk is bij het gesprek met de bank, is dat je zelf weet wat je wil. Het beste is om een plan te maken voor de wijze van financiering en hoe je deze weer denkt terug te kunnen verdienen.

Als voorbeeld mijn eigen situatie. Twee jaar geleden hebben wij 300.000 kg melkquotum gekocht. Wij hadden een eigen plan gemaakt over de kosten en hoe wij met verleen de financiering rond konden krijgen. We wisten namelijk dat we de drie ton niet onmiddellijk met eigen koeien vol konden melken. Hierdoor was er ruimte om tijdelijk een gedeelte te verleen en de opbrengst hiervan te gebruiken om rente en aflossing te betalen.

Te vaak wordt deze fase van overleg aan de keukentafel overgeslagen. Ook gebeurt het te vaak dat de partner geen weet heeft van de mogelijkheden die er zijn om toch een bijdrage te leveren zonder zijn of haar kapitaal of vermogen in de waagschaal te stellen.

Samen een bedrijf opbouwen kan heel goed met de nodige zekerheden, zonder dat u in geval van scheiding, overlijden of faillissement bedrogen uitkomt.

Marja Hartman
voorzitter V&B LTO Noord
melkveehouder

De ontwikkeling van het vermogen

Het eigen vermogen is een buffer tegen bedrijfs-risico's: voor als er iets gebeurt met het gezin of bij tegenvallende resultaten in de onderneming. Maar het is nóg mooier als ook de kinderen kunnen profiteren van de successen. Dat woonwensen gefinancierd kunnen worden. Of dat het bedrijf voldoende oplevert voor een prettige oude dag. Voor zakelijke én persoonlijke doelstellingen is vermogensopbouw van belang.

Bij de start van een gezamenlijke onderneming brengen beide partners vermogen in, de een bijvoorbeeld onroerend goed, de ander spaargeld of geld uit een erfenis.

In een gezonde situatie zal het vermogen groeien door:

- overgebleven winst, te reserveren na aftrek van alle privé-uitgaven en belastingen;
- waardeontwikkeling binnen het bedrijf zelf, bijvoorbeeld van onroerend goed of roerende goederen (fokmateriaal).

In de landbouw is vermogensopbouw door de waarde-

ontwikkeling van met name grond het meest betekenisvol. Maar wat als er geen of onvoldoende winst is? Dan wordt het veel lastiger om vermogen op te bouwen. In dat geval ben je voor de vermogensopbouw volledig afhankelijk van privé-inkomsten en de waardeontwikkeling van het bedrijf. En als deze onvoldoende zijn om het tekort aan winst te compenseren, zul je dus interen op het eigen vermogen.

Ondernemen is beleggen

Bij veel kapitaalintensieve, kleine en middelgrote bedrijven wordt het vermogen in het bedrijf gestoken. Voor de ondernemer is dit vertrouwde kost. Hij/zij heeft een goed beeld van het rendement. Vermogensgroei kan ook door te beleggen in aandelen, obligaties of verzekeringen. Twee vragen zijn hierbij altijd van belang: wat is het rendement van de belegging en wat zijn de risico's? Beleggen buiten het bedrijf is een heel andere tak van sport. Vraag als u hiervoor kiest, om advies.

Het gaat om miljoenen

Met alleen hard werken verdienen je doorgaans niet veel. De juiste beslissingen door het volgen van ontwikkelingen zijn zeker zo belangrijk. Denk aan schaalvergroting, verbreding, export, automatisering, alternatieve brandstoffen, globalisering en regionalisering. Maak keuzes die passen bij het bedrijf en de ondernemer. Een goede visie op financiën: ook dat is ondernemerschap.

Risicofactoren

Een goede afstemming tussen de privéfinanciën en de zakelijke financiën is belangrijk: waar levert het geld het meeste op, waar heb je de meeste zekerheden en wat is fiscaal slim? Weeg ook mee dat het met een bedrijf wel eens verkeerd kan lopen; doe jezelf dan niet te kort. Denk je bijvoorbeeld een leuk vermogen te krijgen voor de oude dag door verkoop van het bedrijf, dan zul je net zien dat de waarde ervan daalt door de aanleg van een natuurgebied vlakbij. Of neem het melkquotum. Zeker geen stabiele factor als het gaat om waardeontwikkeling. Binnen een jaar kan de quotumprijs blijkbaar met 50% dalen, zo bleek in 2006. Steeds vaker wordt voor fiscale constructies gekozen om bijvoorbeeld een pensioen veilig te stellen of faalrisico te spreiden. Voorbeeld: de partner leidt een agrarische recreatietak. De agrarische bv verleent startkapitaal aan de recreatietak. Deze moet zichzelf verder bedruipen, maar kan dus ook failliet gaan. Een faillissement gaat in ieder geval buiten het bedrijf van de man om. Of andersom: als de agrarische bv failliet gaat, sleept ze de recreatietak niet mee in haar val.

*Steeds vaker worden
fiscale constructies
gekozen voor het
veiligstellen van
pensioen of
het spreiden
van risico's.*

‘Het regelmatig bijstellen van de afspraken kan veel ellende voorkomen’

Gelukkig zijn steeds meer vrouwen bewust met hun financiële toekomst bezig. Maar nog vaak krijgt advocaat Els Kim-Meijer met schrijnende gevallen te maken. ‘Met het strijkijzer komen en met strijkijzer weer vertrekken’, zoals de advocaat het uitdrukt. Partners die na een scheiding met net zo weinig achterblijven als toen ze trouwden. ‘Voorkom ellende door je voor het huwelijk goed te laten voorlichten door notaris en/of advocaat in samenwerking met een fiscale adviseur.’

In haar werk als advocaat en VFAS-scheidingsbemiddelaar heeft Els veel te maken met onduidelijke afspraken tussen echtelieden. Hoe komt dat toch je maakt toch bij je huwelijk en ‘de start van het bedrijf afspraken met elkaar? Els: ‘Onbekendheid met de financiële gevolgen van een getekende akte huwelijkse voorwaarden is de hoofdoorzaak van alle ellende bij een echtscheiding. “Ik geloof dat ik wel iets getekend heb bij de notaris”, krijg ik dan te horen van een cliënt, “maar waarvoor precies weet ik niet meer. Ik was druk bezig met de laatste voorbereidingen van mijn huwelijk.” Dan blijkt dat bij herlezing van de huwelijkse voorwaarden vaak voor iets heel anders getekend is dan het

aanstaande echtpaar voor ogen stond. ‘Vooral de wat oudere generatie in de leeftijd van 42 tot 55 jaar blijkt een kwetsbare groep. ‘Jongeren zijn mondiger en meer opgegroeid met het besef en geschoold met de gedachte dat het goed is te weten wat en waarvoor je tekent’, weet Els.

Vraag om raad

Staan echtelieden stil bij de consequenties van een in een grijs verleden getekende akte huwelijkse voorwaarden? Het antwoord luidt simpelweg: nee! Het huwelijk staat voor de deur en het is dan moeilijk om de ondertekening van de akte uit te stellen. Daarom is het verstandig om niet twee weken voor het trouwen naar de notaris te gaan, maar veel eerder. Neem hiervoor voldoende tijd, en raadpleeg bij twijfel ook bijvoorbeeld een fiscale adviseur of een VFAS-advocaat, die zijn gespecialiseerd in familierecht. Els: ‘Neem de drempel om bij een notaris, advocaat of fiscalist binnen te lopen ruim voor je huwelijk, en stel je vragen. Maar doe dat ook als je al getrouwd bent. Je tekent immers voor je toekomst, tezamen met je partner. En minstens zo belangrijk: de toekomst van je kinderen. Goede voorlichting kan voorkomen dat je na bijvoorbeeld 15 of 35 jaar huwelijk bij een echtscheiding echt met lege handen achterblijft. Ondanks het feit dat je als partner al je energie in het bedrijf en het gezin hebt gestoken.’

Het belang van eventuele uit de relatie geboren kinderen mag niet uit het oog worden verloren. Goede afspraken tussen de partners voorafgaande aan het huwelijk en het regelmatig bijstellen van de afspraken tijdens het huwelijk, zijn ook in het belang van de kinderen.

Veranderende wetgeving

Vaak blijkt in de praktijk dat de inhoud van de akte niet goed wordt begrepen. Els vindt dat hier ook een taak voor de notaris, de VFAS-advocaat en de financiële adviseurs is weggelegd. Els: 'De notaris moet zich voorafgaand aan het tekenen van de akte huwelijkse voorwaarden er goed van vergewissen of beide echtelieden de inhoud van de akte begrijpen. Desgewenst verwijst hij ze door naar een VFAS-advocaat of de fiscale adviseur. Beiden kunnen de aanstaande echtelieden wijzen op fiscale en vermogensrechtelijke gevolgen van veranderingen

Met trouwen krijg je er een familie bij. Familiebelangen? Zaak is, zakelijke afspraken te maken. Als er iets misgaat kan dat veel geharrewar in en tussen de familie(s) voorkomen.

in de wetgeving. Bij een echtscheiding dienen partijen immers bij meningsverschillen over de inhoud van een in het verleden getekende akte huwelijkse voorwaarden aan de rechter uiteen te zetten wat hen destijds bij het tekenen van de akte voor hun ogen stond. Ook in dat kader is het regelmatig herzien van de akte huwelijkse voorwaarden van belang.'

Je trouwt ook met de familie

Op het vlak van beloningen voor een meewerkende partner in een bedrijf kunnen familiebanden in de weg zitten. Zo maakt Els geregeld mee dat partners gratis meewerken in het bedrijf en niet op de loonlijst staan. 'Vaak werkt men gratis mee vanuit de gedachte dat dit gunstig is voor het bedrijf. En wat goed is voor je bedrijf, werkt positief door naar het gezin.' Als dochter van een agrarische ondernemer begrijpt ze dit maar al te goed.

Afspraken bewijzen

Die familiebelangen spelen natuurlijk niet alleen bij agrarische ondernemingen maar net zo goed bij visserijen, horecabedrijven of een huisartsenpraktijk. Bij scheiding is het echter voor de financiële positie van de scheidende partner van belang dat er wel afspraken zijn gemaakt én vastgelegd over het meewerken in het bedrijf en de beloning hiervan. Els: 'Hoe bewijs je een afspraak als je die niet hebt vastgelegd? En hoe bewijs je hoeveel vermogen jouw gratis arbeid je partner en het bedrijf heeft opgeleverd? Eindigt het huwelijk in een echtscheiding, dan kun je jezelf lelijk in de vingers snijden als je deze zaken niet goed hebt geregeld.'

foto: Wim van Hof

Bijstellen

Els adviseert partners eventueel gemaakte afspraken om de drie tot vijf jaar bij te stellen. 'Het bedrijf breidt uit, het vermogen groeit, kinderen komen en de vrouw trekt zich terug uit het bedrijf.' Het zijn grote veranderingen die vaak voorkomen. Dan is het wel zo verstandig de afspraken up-to-date te houden. 'Ga maar rond de tafel zitten, met een financiële adviseur erbij en kijk naar wat je destijds met je partner hebt getekend.' Ook als nieuwe financiële verplichtingen worden aangegaan. Vergeet daarbij het testament niet en spreek ook met de notaris en/of de financiële adviseur over het op tijd regelen van je nalatenschap. Alleen op deze wijze weten beide partners waar ze in de toekomst financieel aan toe zijn.'

Vooral in de meer traditionele relaties liggen problemen eerder op de loer, meent Els. 'Mannen ervaren nogal eens dat zij degenen zijn die verantwoordelijk zijn voor de financiën. Dan kan het verzoek van hun partner om de gemaakte afspraken bij te stellen spanningen geven. De ene partij wordt zich meer bewust van zijn of haar rechten, terwijl de andere partij het gevoel krijgt niet meer vertrouwd te worden op financieel gebied en iets kwijt te raken.'

Waar het Els in haar werk als VFAS-scheidingsbemiddelaar om gaat, is dat er bij de afwikkeling van de zakelijke kant van de scheiding, waarbij akten huwelijkse voorwaarden zijn betrokken, een regeling wordt getroffen die voor beide partners acceptabel is. Wat is er mooier dan te zorgen dat na een huwelijk niemand in de kou achterblijft?

foto: Theo Tangelder

Als de taart nog zo heerlijk zoet is, is er geen vuiltje aan de lucht. Toch kunnen afspraken, net als de taart, gaan schimmelen. Vermogensgroei? Kinderen? Nieuw financiële verplichtingen? Houd de afspraken up-to-date, en kijk naar wat je destijds met elkaar hebt getekend.

De geldbron

Wie een onderneming start of wil uitbreiden, moet investeren. Dit geld moet ergens vandaan komen. Maar wat betekent dit voor jou als partner? In hoeverre draag je risico bij het aangaan van leningen? Of ga je zelf voor bank spelen en leen je geld aan je partner? Hoeveer je verplichting strekt is afhankelijk van de positie die je inneemt.

Een bank baseert zijn beslissing op een gedegen analyse van de ondernemer, zijn bedrijf en de financiële en bancaire positie. Bij de financiering wil de bank soms een handtekening van de partner voor toestemming, aanvullende zekerheid (hypotheek of borg) of medeaansprakelijkheid.

Toestemming

Voor een lening is de toestemming van de niet-ondernemer in beginsel niet nodig. Dit is wel het geval als de gemeenschappelijke woning als onderpand dient en met een hypotheek wordt belast. Teken voor toestemming is dan relatief ongevaarlijk. De niet-ondernemer stemt slechts in met de financiering die de ondernemer afsluit met de bank. Wel kan de bank bij faillissement de hypotheek op de woning aanspreken en deze verkopen.

Aanvullende zekerheid

Als de woning (of ander onroerend goed) alleen op naam staat van de niet-ondernemende partner en deze dient als onderpand, dan gaat dit verder dan toestemming geven. De partner tekent dan voor aanvullende zekerheid. De bank kan de schuld verhalen op het privévermogen – in dit geval de woning – van de niet-ondernemende echtgenoot tot aan het overeengekomen maximum. Borg staan voor een bepaald bedrag komt op hetzelfde neer. Ook na een echtscheiding blijft deze aansprakelijkheid bestaan, tenzij om vernietiging wordt gevraagd.

Mede-aansprakelijkheid

Teken voor medeaansprakelijkheid maakt de niet-ondernemende echtgenoot onbeperkt aansprakelijk voor de schulden van de ander. Dit overstijgt eventuele afspraken van de huwelijksvoorwaarden: er gelden dezelfde regels als bij een huwelijk in gemeenschap van goederen. Bedrijfshoofd en partner zijn beiden aansprakelijk voor de totale schuld, zowel met het gemeenschappelijke vermogen als met ieders privévermogen.

Bij echtscheiding blijven man en vrouw hoofdelijk aansprakelijk voor de totale schuld.

Lenen aan elkaar

Je kunt ook geld uitlenen aan je partner. Doe dit altijd op basis van een schriftelijke overeenkomst. Hierin maak je onderling afspraken over de afbetalingstermijn en het rentepercentage. Dit is van belang voor de fiscus en je bent dan officieel schuld-eiser als het zakelijk mis gaat, voor wat het waard is. Bovendien bewijst het, bij een eventuele echtscheiding, dat je geld hebt geleend aan je echtgenoot.

Een lesje economie

Een financieringsverzoek staat in het investeringsplan en het financieringsplan. Hierna volgt een aantal criteria.

Rentabiliteit: winstgevendheid van het bedrijf. Hoe beter de winstverwachting, hoe groter de kans op een lening. Een begroting houdt rekening met de boekhoudrapporten van afgelopen drie jaar, markt- en prijsontwikkelingen.

Solvabiliteit: het aandeel eigen vermogen in het totale bedrijfsvermogen. Een groter eigen vermogen geeft meer buffer en dus een grotere kans op een lening. Te halen uit: fiscale balans, trend in vermogensgroei.

Liquiditeit: snelle beschikbaarheid van geld. Een goede liquiditeit blijkt uit een voldoende en stabiel saldo op de betaalrekening over een langere periode (liquiditeitsbegroting).

foto: Theo Tangelder

‘Veel besluiten bij ons gaan gevoelsmatig’

Het gezin Middag bevindt zich in een fase waarin binnenkort belangrijke keuzes worden gemaakt voor de toekomst. De komende tijd zal duidelijk worden of hun zoon Bert het bedrijf gaat opvolgen. Gezina bereidt zich voor.

Het melkveebedrijf van Gezina Middag en Fré ligt aan de rand van Zwolle. Zeventig hectare land hebben zij en een rundvee-stapel van 210 dieren, inclusief jongvee. In 1970 trouwde het stel onder huwelijkse voorwaarden. In die tijd bestond het verrekenbeding nog niet. Gezina werkte buitenshuis en had haar eigen inkomen. Toen hun twee zoons ter wereld kwamen, stopte Gezina met werken om bij hen huis te zijn. De zorg van kinderen combineerde zij met meewerken op het bedrijf.

Verdeling van vermogen

In gesprekken met de boekhouder en de notaris realiseerde Gezina zich dat haar man vermogen opbouwde, maar zichzelf niet. Voor een rechtvaardige verdeling van het groeiende vermogen werd het onroerend goed verdeeld: stukken van het land gingen naar Gezina, en stukken naar haar man. Dat ging zo door met bijgekochte grond. Het vermogen van Fré staat nu te boek als bedrijfsvermogen. ‘De grond die op mijn naam staat wordt wellicht een appeltje voor de dorst’, aldus Gezina. In 2001 ging Gezina deel uitmaken van de maatschap. Dat was toen aantrekkelijk

met het vooruitzicht van opvolging. Nu gaat het gezin weer om tafel. 'De aankomende regelgeving heeft invloed op de opvolging. Binnenkort gaan we met Bert opnieuw kijken naar zaken als verdeling van het vermogen en de aansprakelijkheden.'

Grote ingreep

Op dit moment staan er geen grootscheepse investeringen, schaalvergroting of het aankopen van melkquotum gepland. De laatste grote investering was de nieuwbouw in 1996. Toen stond het paar voor de keus: renoveren of een nieuwe stal? Met de mogelijke kans dat Bert het melkveebedrijf gaat voortzetten, koos het echtpaar voor een nieuwe stal, waardoor er uitbreidingsmogelijkheden bleven. 'En stel dat Bert voor een andere bestemming kiest, dan is de kans groter dat we het bedrijf redelijk kunnen verkopen en wat overhouden voor onze oude dag.' Financiering is nooit een probleem geweest, dankzij een opgebouwd eigen vermogen. Dit maakte gesprekken met de bank een stuk eenvoudiger: er is voldoende buffer om risico's op te vangen.

Gevoelsmensen

Gezina en haar man zijn geen rekenaars, eerder gevoelsmensen. Gezina: 'Veel besluiten bij ons gaan gevoelsmatig. We zijn er al een tijdje mee bezig, je praat geregeld met elkaar, informeert, kijkt bij anderen, en dan zet je een stap. Het gaat ons ook om op een prettige manier bezig te zijn. We duiken niet zo diep in de getallen.'

Ook wat betreft de overdracht draait er veel om het gevoel. 'Ik

merk dat mijn zoon en onze adviseur het veel zakelijker bekijken. Ik begrijp nu steeds beter wat ze bedoelen met generatiekloof. Ik ben veel meer bezig met het idee het bedrijf te verkopen aan onze zoon, zoals wij het weer van onze ouders hebben gekocht. Het is een intensief proces, waar we nog middenin zitten. Maar wat de uitkomst ook wordt, wat telt is dat we er ons allemaal goed bij voelen.'

Gezina en haar man Fré hebben stukken land onderling verdeeld. Als het meezit wordt de grond op Gezina's naam een appeltje voor de dorst.

Koude kermis

Voorkom dat u van een koude kermis thuiskomt. Zijn er goede afspraken gemaakt over bijvoorbeeld waardestijging? Een voorbeeld.

Partijen trouwen op huwelijkse voorwaarden en hebben een verrekenbeding. Dit moet leiden tot een jaarlijkse verrekening van de overgespaarde inkomsten tussen de echtelieden. De echtgenoot/ondernemer had voorafgaand aan het huwelijk de aandelen van zijn bedrijf. De vrouw meent na de scheiding, door het verrekenbeding, recht te hebben op de waardestijging van de onderneming van haar ex-partner. Ze komt van een koude kermis thuis. Waardestijging van aandelen die vóór de aanvang en bij het einde van het huwelijk van de partner zijn, horen niet tot de overgespaarde inkomsten en hoeven niet met de vrouw te worden afgerekend.

Weet u het antwoord?

- Hoe moeten de aandelen in een bv worden verrekend, als de aankoop van aandelen is betaald uit gezamenlijk spaargeld van de partners?
- Hoe reken je met elkaar af als je overgespaarde inkomsten niet met elkaar hebt verrekend maar zijn gebruikt voor hypotheekaflossing, waarmee het is belegd in een tijdens het huwelijk door een van de partners gekochte woning?
- Weet u wat onder ‘winst uit onderneming’ wordt verstaan?
- Welke vermogensrechtelijke gevolgen kan een verrekenbeding hebben als een van de echtelieden een bedrijf runt? Welke winst kan worden uitgekeerd?
- Wat zijn de gevolgen van een in de akte huwelijkse voorwaarden gekozen inkomensbegrip als tijdens het huwelijk de fiscale wetgeving verandert?

Zij haar spaargeld,
ik mijn aandelen
dat komt hard aan

Meer informatie

Veel organisaties kunnen u adviseren en begeleiden bij de financiële situatie van meewerkende partners. Zoals: Accountants, boekhouders, banken, ZLTO-Advies, LTO Noord projecten, Arvalis van de LLTB, advocaat, notaris, belastingdienst, Kamer van Koophandel in uw regio, MKB Adviseurs, NAJK, FNV Zelfstandige Bondgenoten. Kijk ook op: www.jeverdiendeloon.nl

Themabrochures

Binnen *Je Verdiende Loon* zijn vier themabrochures verschenen. Naast *Het loopt in de miljoenen* zijn dat:

- *Ja, ik wil*, over huwelijksrecht, samenwerkingvormen en beloning
- *Samen aan het roer*, over ondernemen en het lezen van een accountantsrapport
- *Een appeltje voor de dorst*, over sociale zekerheid, pensioen en erfrecht.

De brochures zijn gratis.
Bestellen kan bij:

LTO Noord Vrouw&Bedrijf
Marianne Eringa
T: (0512) 30 50 00
E: meringa@ltonoord.nl

ZLTO Vrouw&Bedrijf
Gera van Happen
T: (013) 583 65 83
E: gvhapp@zlto.nl

LLTB Vrouw&Bedrijf
Jacqueline Peeters
T: (0475) 38 18 02
E: jpeeters@lltb.nl

Colofon

Concept en samenstelling: Roodbont BV, Zutphen. Redactie: Roodbont BV, Ellen Kok, ?Kok-Consult!. Met bijdragen van: Els Kim-Meijer, Adrie van Oerle, Rabobank. Fotografie: Willem Hissink, tenzij anders vermeld. Vormgeving en illustraties: www.flip.nl.

Je Verdiende Loon is totstandgekomen met financiële bijdragen van ESF-Equal, LTO Noord, ZLTO, LLTB, Rabobank, Gibo Groep, Arvalis, ministerie van LNV, Roodbont BV, de provincies Fryslân, Groningen, Drenthe, Noord-Holland, Gelderland, Flevoland.

De commissie Vrouw&Bedrijf van LTO-Nederland heeft het project *Je Verdiende Loon* opgezet.

© Roodbont B.V., januari 2007

*‘Zorg dat je
de akte huwelijkse
voorwaarden begrijpt.
Want je tekent voor
je toekomst
en die van
je kinderen.’*

Ondernemen doe je alleen of met anderen. In veel bedrijven, bijvoorbeeld in de land- en tuinbouw, scheepvaart, recreatie en in de advieswereld, is die ander vaak de echtgenoot of partner. Meewerken in het bedrijf van de partner is daar eerder regel dan uitzondering. Hier is niets mis mee, want ondernemen doe je per slot van rekening vaak samen. Maar pluk je er ook beiden de vruchten van?

Een groeiend vermogen, dat is een maatstaf voor een succesvolle onderneming. Maar wat krijg je mee als het bedrijf inderdaad meer waard is geworden?

En als de winst tegenvalt en groei wordt krimp? Is dit dan gedeelde smart en ben je als partner ook het haasje?

Investeren en financieren horen bij gezond ondernemerschap. Soms ben je daar als partner ook zakelijk heel nauw bij betrokken. Maar dan valt het S-woord: scheiden. Hoe zit het daarna met de aanspelijkheden en borgstelling?

Het loopt in de miljoenen gaat in op de ontwikkeling van het vermogen, risico's en zekerheden, financiering en aansprakelijkheden. Voorkom dat u van een koude kermis thuiskomt. Want investeren doe je uiteindelijk ook om geld over te houden voor het droomhuis, de kinderen of een prettige oude dag.